

POSTANOWIENIE

Dnia 13 listopada 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z powództwa D. K.
przeciwko Stowarzyszeniu [...] w L.
o odszkodowanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 13 listopada 2018 r.,
skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego w Ś.
z dnia 6 kwietnia 2017 r., sygn. akt VII Pa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) oddala wniosek pozwanego o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ś. wyrokiem z dnia 6 kwietnia 2017 r., wydanym wskutek apelacji wniesionej przez pozwane Stowarzyszenie [...] w L. od wyroku Sądu Rejonowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. z dnia 29 grudnia 2016 r., zmienił ten wyrok i oddalił powództwo D. K. o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę.

Powódka D. K. wywiodła do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 6 kwietnia 2017 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie prawa materialnego; to jest: art. 23¹ k.p. i art. 41¹ § 1 k.p. w związku z art. 177 § 1 k.p. oraz naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 264 k.p.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca podniosła, że skarga ta jest oczywiście uzasadniona ze względu na naruszenie prawa materialnego, polegające na zastosowaniu art. 41¹ k.p., który nie może być stosowany w wypadkach, gdy w istocie rzeczy nie następuje likwidacja zakładu pracy, lecz jego przejęcie przez inny zakład na podstawie art. 23¹ k.p. Zdaniem skarżącej, naruszenie to jest *prima facie* zauważalne, ponieważ Sąd drugiej instancji przyznał wprost, że doszło do przejęcia przez stowarzyszenie przedmiotów wyposażenia biura, numeru telefonu, domeny internetowej, siedziby. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, art. 41¹ § 1 k.p. odnosi się zaś tylko do pełnej i ostatecznej likwidacji zakładu pracy, a więc takiej, w której żaden inny pracodawca nie staje się następcą zlikwidowanego zakładu, a zakład likwidowany przestaje istnieć zarówno w sferze faktu, jak i w sferze prawa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń

faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Jeśli więc wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak w rozpoznawanej sprawie, wskazuje na oczywistą zasadność skargi, to w jego uzasadnieniu powinny znaleźć odpowiednie wywody potwierdzające tę okoliczność. Skarga jest bowiem oczywiście uzasadniona wówczas, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPIUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437) i jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy jest ono z góry widoczne dla każdego prawnika, bez potrzeby głębszej analizy prawniczej, gdy jest zupełnie pewne i nie może ulegać żadnej wątpliwości, gdy podniesione zarzuty naruszenia wskazanych przepisów są zasadne *prima facie*, bez dokonywania głębszej analizy tekstu tych przepisów i bez doszukiwania się ich znaczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go zatem do przedstawienia wywodu prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695). Innymi słowy, jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX nr 602638).

Zdaniem Sądu Najwyższego wniosek skarżącej o przyjęcie jej skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wyżej określonych kryteriów.

Przede wszystkim Sąd Najwyższy zauważa, że nie ma racji skarżąca, sugerując, że art. 41¹ § 1 k.p. odnosi się tylko do pełnej i ostatecznej likwidacji zakładu pracy, a więc takiej, w której zakład likwidowany przestaje istnieć zarówno w sferze faktu, jak i w sferze prawa. Trzeba bowiem przypomnieć, że w myśl powołanego przepisu, nie stosuje się wymienionych w nim przepisów dotyczących ochrony pracowników przed wypowiedzeniem lub rozwiązaniem umowy o pracę w razie ogłoszenia upadłości lub likwidacji pracodawcy. Jak wyjaśnił natomiast Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 września 2008 r., II PK 44/08 (OSNP 2010 nr 5-6, poz. 58), nie można przyjmować, że art. 41¹ k.p. ma zastosowanie dopiero wtedy, gdy dochodzi do faktycznego i prawnego unicestwienia pracodawcy. W takiej sytuacji nie istniałby przecież podmiot mogący rozwiązać z pracownikami stosunki pracy. Dlatego też powołany przepis nie posługuje się terminem „zlikwidowania” pracodawcy, a zwrotem „likwidacja”, i ma zastosowanie już w momencie zarządzenia owej likwidacji, chyba że decyzja taka jest nieważna lub pozorna. Analogiczny pogląd wyraził również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 marca 2016 r., II PK 24/15 (OSNP 2017 nr 10, poz. 126). Z kolei w wyrokach z dnia 10 września 1998 r., I PKN 310/98 oraz z dnia 24 czerwca 2015 r., I PK 227/14 (LEX nr 1816585) Sąd Najwyższy sformułował tezę, że w razie ogłoszenia likwidacji pracodawcy przepis art. 32 ustawy o związkach zawodowych nie ma zastosowania, a art. 23¹ k.p. nie ustanawia wyjątku od zasady wyrażonej w art. 41¹ k.p. Choć więc w wyroku z dnia 14 marca 2012 r., I PK 116/11 (OSNP 2013 nr 5-6, poz. 51) Sąd Najwyższy faktycznie zajął stanowisko, zgodnie z którym art. 41¹ § 1 k.p. odnosi się tylko do pełnej i ostatecznej likwidacji zakładu pracy, a więc takiej, w której żaden inny pracodawca nie staje się następcą zlikwidowanego zakładu, a zakład likwidowany przestaje istnieć zarówno w sferze faktu, jak i w sferze prawa, to jednak zaznaczył równocześnie, że stanowisko to dotyczy sytuacji, w której w istocie rzeczy nie następuje likwidacja zakładu pracy, lecz jego przejęcie przez inny zakład. Musi to być zatem sytuacja, w której proces likwidacji zakładu pracy w rzeczywistości zmierza do wykorzystania majątku dotychczasowego pracodawcy do realizacji tych samych zadań przez nowego pracodawcę i któremu towarzyszy przejęcie części pracowników mieszczące się w formule przejścia zakładu pracy na nowego pracodawcę w rozumieniu art. 23¹ k.p. (por. wyrok Sądu Najwyższego z

dnia 16 maja 2001 r., I PKN 573/00, OSNP 2003 nr 5, poz. 124). Dlatego art. 41¹ § 1 k.p. nie ma zastosowania, gdy w procesie likwidacji pracodawcy następuje przejście całości lub części prowadzonego przez niego zakładu na innego pracodawcę, kontynuującego tę samą bądź podejmującego podobną działalność (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 sierpnia 2004 r., I PK 489/03, OSNP 2005 nr 6, poz. 78).

Skarżąca, podkreślając, że pozwane stowarzyszenie przejęło od likwidowanej fundacji, będącej pracodawcą skarżącej, przedmioty stanowiące wyposażenie biura, numer telefonu, domenę internetową i siedzibę, nie dostrzega jednak, że zgodnie z ustaleniami faktycznymi dokonanymi przez Sąd drugiej instancji, do wypowiedzenia jej umowy o pracę z powodu likwidacji fundacji doszło już w dniu rozpoczęcia postępowania likwidacyjnego fundacji (11 września 2015 r.), rozwiązanie tej umowy nastąpiło zaś w dniu 31 grudnia 2015 r., a zakończenie likwidacji, pierwotnie planowane również na dzień 31 grudnia 2015 r., nastąpiło w dniu 15 kwietnia 2016 r. (w dniu 30 maja 2016 r. doszło też do wykreślenia fundacji z KRS). Likwidacja ta nie była więc pozorna, została faktycznie przeprowadzona i zakończona. Pozwane stowarzyszenie, działające zresztą równolegle z fundacją od dnia 19 grudnia 2014 r. i posiadające z nią wspólną siedzibę oraz telefon, nie przejęło natomiast zadań fundacji i jej pracowników, ale jedynie część pozostawionych po jej likwidacji przedmiotów stanowiących wyposażenie biura oraz uprawnienia do numeru telefonu i domeny internetowej. Dokonane w stosunku do skarżącej wypowiedzenie jej umowy o pracę poprzedziło przy tym przekazanie wymienionych przedmiotów i uprawnień, które nastąpiło dopiero w procesie likwidacji. Wypada natomiast podkreślić, że zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, co oznacza, że w przypadku poddania skargi kasacyjnej merytorycznemu rozpatrzeniu musiałby uwzględnić owe ustalenia przy rozpoznawaniu podniesionych w skardze zarzutów naruszenia przepisów prawa materialnego stanowiących podstawę prawną rozstrzygnięcia.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, iż skarżąca nie wykazała potrzeby rozpoznania jej skargi kasacyjnej. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji swojego postanowienia. W odniesieniu do

kosztów postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c., mając na względzie fakt, że pozwane stowarzyszenie w odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwanego domagało się jedynie oddalenia skargi kasacyjnej i tylko z tym wnioskiem wiązało równocześnie sformułowany wniosek o zasądzenie od skarżącej kosztów postępowania kasacyjnego. Sąd Najwyższy podziela zaś jednolicie prezentowany w judykaturze pogląd, że nie ma podstaw do przyznania kosztów postępowania kasacyjnego stronie, która w odpowiedzi na skargę kasacyjną nie dostrzegła wad tej skargi uniemożliwiających jej przyjęcie do merytorycznego rozpoznania, a wniosek o koszty wiązała z innym oczekiwanym rozstrzygnięciem (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 18 grudnia 2012 r., II CSK 397/12, LEX nr 1288636 i powołane tam orzecznictwo oraz z dnia z dnia 5 grudnia 2013 r., III SK 23/13, LEX nr 1408195).